

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL – 4114-02-04/2013
I/13/009

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	I/13/009 - Wykorzystanie przez gminy województwa warmińsko-mazurskiego środków publicznych na realizację w latach 2011-2013 programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” ¹ (zwany dalej Programem).
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Andrzej Sibierski, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88633 z dnia 9 grudnia 2013 r.
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Węgorzewie, 11-600 Węgorzewo, ul. Zamkowa 3, zwany dalej „Urzędem”
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Piwowarczyk, Burmistrz Węgorzewa (zwany dalej „Burmistrzem”), od dnia 22 listopada 2010 r.

(dowód: akta kontroli str.1-3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Podstawą pozytywnej oceny było w szczególności: należyte rozpoznanie potrzeb finansowych w zakresie dożywiania oraz prawidłowe wykorzystanie przez Gminę Węgorzewo („Gminę”) na ten cel dotacji z budżetu państwa oraz własnych środków finansowych, a także rzetelne sporządzanie i terminowe przekazywanie Wojewodzie Warmińsko-Mazurskiemu informacji o realizacji Programu. Na podkreślenie zasługuje też zapewnienie w badanym okresie dożywiania w formie gorących posiłków we wszystkich szkołach.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Rozpoznawanie potrzeb w zakresie dożywiania oraz stopień ich zaspokojenia.

Opis stanu faktycznego

1.1. W badanym okresie, zgodnie z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2006 r.³, zadania określone w Programie Gmina realizowała przy pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węgorzewie („M-GOPS”). Dyrektor M-GOPS został również przez Burmistrza upoważniony do prowadzenia postępowań w sprawach o świadczenia w zakresie dożywiania, w tym do wydawania decyzji administracyjnych.

(dowód: akta kontroli, str. 4)

1.2. Potrzeby finansowe na dożywianie, w badanym okresie, ustalono rzetelnie, m.in. w oparciu o przewidywaną liczbę osób objętych Programem oraz kalkulację kosztów jego realizacji.

¹ Ustawa z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, zwana dalej „upd” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.)

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ W sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”(Dz. U. Nr 25, poz. 186 ze zm.)

Wnioski Gminy o przyznanie dotacji celowej na realizację w latach 2011-2013 Programu zawierały wszystkie dane określone w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2006 r., a także uzasadnienie wysokości udziału środków własnych w koszcie realizacji Programu. Zawierały one również wymagane dane określone przez Wydział Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego („Wydział Polityki Społecznej”) i były terminowo przesłane do ww. Wydziału.

W pierwotnych wnioskach o przyznanie dotacji celowej w latach 2011-2013 wykazano m.in., że:

- Łączne koszty realizacji Programu wynosiły w tych latach odpowiednio 546,5 tys. zł, 560,1 tys. zł oraz 523,1 tys. zł, zaś środki własne Gminy po 130 tys. zł w każdym roku, stanowiąc 23,8%, 23,2% i 24,9% kosztów realizacji Programu. Zadeklarowany we wnioskach ww. udział środków własnych Gminy uzasadniono trudną sytuacją finansową oraz znaczną liczbą osób wymagających pomocy w dożywianiu, w związku z wysokim poziomem bezrobocia na terenie Gminy. Należy jednak podkreślić, że zachowany został minimalny, 20% udział własnych środków w planowanych kosztach realizacji Programu, wynikający z art. 14 ust. 2 upd.
- Na dożywianie przewidziano po 370,4 tys. zł w latach 2011-2012 oraz 346,0 tys. zł w 2013 r., a na doposażenie istniejących punktów przygotowania lub wydawania posiłków 46,1 tys. zł w 2011 r., 59,7 tys. zł w 2012 r. oraz 47,1 tys. zł w 2013 r.
- Dożywianiem w formie posiłku w 2011 r., przewidziano objąć ogółem 575 dzieci i młodzieży (średni koszt posiłku wynosił 3,59 zł), w 2012 r. odpowiednio 680 dzieci i młodzieży (4,50 zł) oraz 520 dzieci i młodzieży (4,50 zł).
- Udzieleniem pomocy w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności planowano objąć 370 osób w 2011 r. (średni miesięczny koszt zasiłku wyniósł 90 zł), 870 osób w 2012 r. (średni koszt 105 zł) i 950 osób w 2013 r. (średni koszt 105 zł).

W związku z zaleceniami Wydziału Polityki Społecznej, Urząd dokonał w 2011 r. oraz 2013 r. trzykrotnej weryfikacji potrzeb środków z budżetu państwa na realizację Programu, a w 2012 r. pięciokrotnej. I tak: w wyniku weryfikacji w:

- 2011 r. zmniejszono dotację na doposażenie punktów przygotowania lub wydawania posiłków z 46,1 tys. zł do 14,0 tys. zł,
- 2012 r. nie uwzględniono dotacji na doposażenie punktów przygotowania lub wydawania posiłków te cel wynoszącej pierwotnie 59,7 tys. zł,
- 2013 r. nie zmieniono pierwotnie planowanych wysokości kwot dotacji i środków własnych Gminy, zmieniono natomiast przeznaczenie dotacji, tj. zmniejszono o 28,1 tys. zł środki na posiłek (z 311,4 tys. zł do 283,3 tys. zł), które wykorzystano na zasiłki celowe.

(dowód: akta kontroli, str. 5-35)

1.3. Zgodnie z art. 14 ust. 4 upd przyznane w badanym okresie Gminie kwoty dotacji określono w porozumieniach pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim, a Burmistrzem, zawartych w dniach 23 lutego 2011 r., 27 marca 2012 r. oraz 21 lutego 2013 r. Do ww. porozumień zawierano aneksy, tj. po dwa w latach 2011-2012 oraz jeden w 2013 r. Aneksami tymi, uwzględniając wnioski Gminy, zwiększano kwoty dotacji, pozostawiając bez zmian wysokość środków własnych Gminy na poziomie 130 tys. zł. W 2011 r. zwiększono dotację z 220 tys. zł do 384,4 tys. zł, w 2012 r. z 207,9 tys. zł do 370,4 tys. zł, a w 2013 r. z 187,8 tys. zł do 346,0 tys. zł.

Środki finansowe z budżetu państwa na realizację Programu prawidłowo, tj. stosownymi uchwałami Rady Miejskiej w Węgorzewie ujęte w budżecie Gminy na poszczególne lata. Środki te wpływały do Urzędu w comiesięcznych transzach, które przekazywano do M-GOPS, w terminach umożliwiających bieżące finansowanie zadań określonych w Programie.

(dowód: akta kontroli, str. 36-50)

1.4. Otrzymane w latach 2011-2012 oraz za okres 11 miesięcy 2013 r. dotacje, jak również i środki własne, Gmina wykorzystwała zgodnie z przeznaczeniem określonym w porozumieniach (aneksach). Środki te w łącznej wysokości 1 409,2 tys. zł (w tym 1 031,0 tys. zł dotacji oraz 378,1 tys. zł środków własnych) wykorzystano na:

- dożywianie w formie gorących posiłków prowadzone we wszystkich placówkach szkolnych, świetlicach socjoterapeutyczne i ognisku wychowawczym, wydatkując na ten cel łącznie 977,1 tys. zł (69,3% ogółu środków). Średni koszt jednego posiłku wynosił: 4,57 zł w 2011 r., 4,36 zł w 2012 r. i 3,83 zł w 2013 r.
- zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności - 418,1 tys. zł (29,7%). Średni koszt jednego świadczenia wynosił 206,9 zł w 2011 r., w 2012 r. odpowiednio 255,0 zł, a w 2013 r. - 278,4 zł.
- doposażenie istniejących punktów przygotowania lub wydawania posiłków w wysokości 14,0 tys. zł (1,0%).

(dowód: akta kontroli, str. 51-52)

W 2011 r. Programem objęto łącznie 1203 osoby, w tym 309 w formie posiłku, w 2012 r. odpowiednio 1294 i 453, a w okresie 11 miesięcy 2013 r. – 953 oraz 474. Dożywianiem w formie posiłku objęto wyłącznie dzieci do lat 7 oraz uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. Dyrektorzy szkół skorzystali również z uprawnień wynikających z art. 6a upd, tj. zgłosili do M-GOPS celem udzielenia posiłku 98 uczniów w 2011 r., 110 uczniów w 2012 r. oraz 105 uczniów w 2013 r., co zostało we wszystkich przypadkach zrealizowane.

(dowód: akta kontroli str. 53)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie. Odnotowania wymaga zwłaszcza zapewnienie we wszystkich placówkach szkolnych gorących posiłków dzieciom i uczniom.

2. Warunki sanitarno-higieniczne bazy żywieniowej.

Opis stanu faktycznego

2.1. W badanym okresie dożywianie dzieci do lat 7 oraz uczniów, w formie gorących posiłków, prowadzono we wszystkich ośmiu placówkach szkolnych Gminy, tj. w dwóch przedszkolach, czterech szkołach podstawowych, gimnazjum i zespole szkół (składający się ze szkoły podstawowej i gimnazjum). Pełną własną bazę żywieniową (kuchnie i stołówki) posiadały wszystkie pięć placówek w Węgorzewie (przedszkola, dwie szkoły podstawowe i gimnazjum), a pozostałe trzy zlokalizowane na terenie wiejskim (dwie szkoły podstawowe i zespół szkół) dysponowały pomieszczeniami do wydawania posiłków.

Pełna baza żywieniowa w gimnazjum w Węgorzewie została wybudowana kosztem 614,8 tys. zł i oddana do użytku w 2012 r., w ramach wieloletniego zadania inwestycyjnego pn. „Budowa segmentu C Gimnazjum z zagospodarowaniem i ogrodzeniem terenu 2009-2011” o łącznej wartości 3 290,4 tys. zł.

Ponadto, w latach 2011-2013, Gmina z własnych środków przeprowadziła w stołówkach szkolnych remonty o wartości 6,2 tys. zł oraz zakupiła wyposażenie o wartości 22,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 54-59)

2.2. W badanym okresie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Węgorzewie przeprowadził w dwóch przedszkolach oraz czterech szkołach prowadzonych przez Gminę ogółem 22 kontrole w zakresie warunków sanitarno-higienicznych. Kontrole te, poza dwie kontrolami przeprowadzonymi w 2011 r. Szkołach Podstawowych Nr 1 i Nr 2 w Węgorzewie, nie wykazały żadnych nieprawidłowości oraz uchybień. Stwierdzone natomiast w ww. szkołach przypadki nieprawidłowości odnosiły się głównie do stanu technicznego szatni dla personelu kuchni, magazynu produktów suchych i pomieszczenia piwnicznego. Wydane zalecenia dotyczące pomalowania ścian i sufitów w tych pomieszczeniach oraz naprawy blatu w pomieszczeniu zwrotu naczyń i stolarki drzwiowej w jadalni zostały w pełni wykonane, co potwierdzono w następnych kontrolach inspekcji sanitarnej.

(dowód: akta kontroli str. 60-66)

2.3. Dokonane podczas kontroli NIK oględziny bazy żywieniowej w przedszkolach i szkołach prowadzonych przez Gminę wykazały, że:

- Przedszkole Nr 1 i Przedszkole Nr 2 posiadały kuchnie z zapleczem gospodarczym, a posiłki wydawano dzieciom w dostosowanych do tego celu salach zabaw. Średnia dzienna liczba wydawanych posiłków wynosiła w tych przedszkolach odpowiednio 115 i 85,
- Gimnazjum, SP1 i SP2, posiadały własne kompleksy żywieniowe, składające się z kuchni z zapleczem gospodarczym oraz jadalni (odpowiednio z 60, 48 i 58 miejscami). Średnia dzienna liczba przygotowywanych i wydawanych posiłków wynosiła w tych placówkach szkolnych 180, 203 i 219,
- w ZS Radziejewo, SP Węgielsztyn i Szkole Podstawowej w Perłach żywienie dzieci prowadzono w formie cateringowej, przy czym w dwóch szkołach znajdowały się wyodrębnione miejsca wydawania posiłków, a w jednej wydawano je w salach lekcyjnych. Średnia dzienna liczba wydawanych posiłków wynosiła: 51, 43 i 59.
- wydawano dwudaniowe obiady z kompotem lub deserem, a w przypadku żywienia cateringowego, oprócz gorącego posiłku wydawano dodatkowo drugie śniadanie składające się z bułki z wędliną lub serem.

(dowód: akta kontroli str. 67-88)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Monitorowanie oraz sprawozdawczość z realizacji Programu

W badanym okresie Burmistrz, będący zgodnie z art. 8 ust.2 upd koordynatorem Programu wywiązał się z obowiązku przekazywania Wojewodzie Warmińsko-Mazurskiemu kwartalnych i rocznych informacji o realizacji Programu. Informacje kwartalne przekazywano w terminie określonym w § 11 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2006 r., tj. do 15 dnia następującego po zakończeniu kwartału, a roczne w terminie określonym w § 11 ust. 2 ww. rozporządzenia, tj. do 10 marca po zakończeniu roku budżetowego. Zakres danych zawartych w informacjach był też zgodny z określonym w § 11 ust. 3 cyt. rozporządzenia oraz z ewidencją źródłową prowadzoną przez M-GOPS.

Stwierdzono, że w uzgodnieniu z Wydziałem Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, dokonano korekt danych zawartych w informacjach za I kwartał 2011 r. oraz za I i IV kw. 2012 r. . Korekty te wprowadzono w związku z błędnym wykazaniem kwot dotacji oraz wydatków ogółem realizacji Programu.

Opis stanu faktycznego

W badanym okresie, zgodnie z wytycznymi Warmińsko-Mazurskiego Kuratora Oświaty i dokumentacją źródłową, Zespół Obsługi Ekonomiczno-Administracyjnej Szkół i Przedszkoli Urzędu przekazywał Kuratorium informacje dotyczące dożywiania dzieci i uczniów w przedszkolach i szkołach, w ramach Programu. Informacje te (przekazane w określonych terminach) zawierały dane dotyczące:

- struktury jednostek systemu oświaty uczestniczących w Programie,
- liczby dzieci i młodzieży objętych Programem, z podziałem na typy szkół oraz formy wydanych żywienia,
- organizacji dożywiania w jednostkach systemu oświaty.

(dowód: akta kontroli str. 89-118)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w obszarze koordynacji i monitorowania działań realizowanych w ramach Programu. Odnotowania wymaga przy tym fakt, że dane wykazywane w informacjach do Wojewody oraz Kuratorium były zgodne z dokumentacją źródłową, o co Najwyższa Izba Kontroli wnioskował do Burmistrza Węgorzewa w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 1 kwietnia 2008 r. (Nr kontroli P/08/148).

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia głasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

Olsztyn, dnia 13 stycznia 2014 r.

Andrzej Sibierski
inspektor kontroli państwowej

Dyrektor Delegatury
Najwyższej Izby Kontroli
w Olsztynie